

* De Nederlandse Flora *

Hoogleraar van de Meyden in: "gesprek met de boswachter"
Op 9 april op kasteel Groeneveld.

Van de Meyden is directeur van het herbarium te Leiden.

De boswachter opent het gesprek met een vraag over natuurlijk bos. Van de Meyden wil ons dadelijk uit de droom helpen: er is geen natuurlijk bos in Europa. Ook niet in Polen waar zgn. oerbossen zouden zijn. De mens heeft alles beïnvloed. Misschien zijn de toendra's nog niet beïnvloed door de mens in het verleden.

De vogelkers is een ingevoerde plant/boom, die zich hier heeft kunnen ontwikkelen en na twee generaties zijn er eigenschappen ontstaan, die uniek zijn vergeleken bij de soort in zijn land van oorsprong. Als wij beseffen dat er geen natuurlijk bos meer is, dan kunnen wij de Amerikaanse vogelkers plaatsen in het "cultuurgeschapen" land. Tenslotte introduceerden de Romeinen ook soorten in ons land, die wij nu als inheems beschouwen. Onze bossen, benadrukt de heer van de Meyden, zijn in feite bomenakkers. In niets verschillend van tarweakkers. Natuurlijk kunnen na een zekere tijdsduur, als de tarwe al lang is geoogst, er meer natuurwaarden ontstaan op de bodem van de bomenakkers. Niet het spectaculaire is van belang bij het beschermen van natuur, maar het gehele ecosysteem waarin een bijzondere soort voorkomt. Strikt genomen gaat het niet om de zeldzame orchidee, maar om de ecosfeer waarin deze kan bestaan.

De waarde van het bewaren van een veelsoortige natuur is buiten kijf.

De standaardlijst van in Nederland voorkomende gewassen is 1450 in aantal. Het is soms een deksels karwei deze ook aan te treffen. De helft is zeer moeilijk te vinden. Dit is een negatief effect van de toenemende mogelijkheid van de mens de grond te cultiveren en de natuur naar zijn (productie)hand te zetten.

Er komen ook soorten bij, zo'n 250 soorten in de laatste 200 jaar. De reuzenbalsemien is soms massaal, dat is een van de nieuwe soorten. De heer van de Meyden wil niet dramatisch doen over de bedreiging van de natuur. Wij leven hier met 15.000.000 mensen en we kunnen niet overal een hek omheen zetten. Hij wil wel even opmerken, dat de kennis van de natuur bij zijn studenten minimaal is. Zij staan "behoorlijk ver" van de natuur.

Het introduceren van nieuwe soorten door mensen, die zaad uit vreemde oorden uitstrooien (-floravervalsing) kan, want er komt over het algemeen weinig van terecht. Tenzij er wordt getuiniert. De stinzeplanten zijn ook geïntroduceerd door de tuinders.

Wat werkelijk inheems is, is niet echt uit te vinden. Er werd ooit gedacht dat mooie planten niet "wild" konden zijn. Bijvoorbeeld de narcis.

De heer van de Meyden herkent 5000 planten uit het hoofd. Hij dankt deze vaardigheid aan het feit, dat hij al vanaf dat hij een jaar of acht was, planten determineerde. Hij verzorgt de gids van Heukels die al 100 jaar oud is. Plantengids: Heukels/van de Meyden.

De conferentie van "Rio" heeft vastgelegd dat de biodiversiteit bewaard dient te blijven. Een herbarium bevat 4.000.000 soorten -als u er eens niet uit zou kunnen komen....

Hij vertelt met een ondertoon van ironie, dat er evenveel vliegvelden zijn als herbaria in de wereld. Hij wijst erop, dat hoe slechter het gaat met de natuur, hoe mooier de boeken worden, die erover verschijnen. Een wrange waarheid.

Het onderwijs in biologische zaken laat te wensen over. Getuige de eigen opleiding van de toehoorders en het kennisnivo van zijn studenten. Wellicht dat de computer uitkomst kan bieden met cd-rom en cd-i.

Het simpele determineren is pas op den duur leuk. Het trekt de mensen niet. Zo is er ook meer aandacht en medeleven met de zeehondencreche. De actie "draag geen bont" etc.

Hij ziet nog niet een dergelijk enthousiasme voor de grassoort: 3 nervige zegge met dode puntjes

aan zijn spriet. wat overigens bij de soort normaal is. Van deze soort komt 99% in de wereld uitsluitend in de Nederlandse kuststreek voor. Deze soort groeit alleen in de rustgebieden. Waarom moeten wij een dergelijk onooglijk plantje beschermen? Als dit plantje daar staat heeft het iets overwonnen. Door alle tegenslag, konijnvraat en dergelijke heeft hij zich weten te handhaven. Een eigen geschiedenisgang door de evolutie en de specifieke omgevingsfactoren. Als deze soort verdwijnt is er bestaan minder, ook hier geldt : zoals bij de mens en bij alles wat in de natuur verdwijnt: "partir c'est mourir un peu". (afscheid is een klein beetje doodgaan.) De heer van der Meydens' vakgebied houdt ook bij welke variëteiten van dezelfde soort er in een gebied optreden. Hij biedt deze wetenschap aan. Mochten er vragen rijzen dan zijn er in ieder geval gegevens beschikbaar. De vraag wat wetenschap voor nut heeft, of deze specifieke wetenschap, kan niet zomaar beantwoord worden. In ieder geval biedt de wetenschap steun tegen beweringen die weinig grond vinden. De wetenschap staat open voor kritiek en vergelijking en biedt een zekere waarborg en standaard die getoetst kan worden. De heer van de Meyden moest toegeven, dat hoe meer hij van planten wist, hoe meer hij zich afvroeg: wat hij nu eigenlijk weet. En zo, zei hij, blijft het voor mij ook spannend.

De expositie bood een keur aan prachtige aquarellen over de planten zoals zij voorkomen in de boeken over de flora van onze gewesten. (Bijv: " Flora van de Achterhoek" en " Flora van de Veluwe"). De heer van de Meyden had deze boeken "gecontroleerd" op de juiste gegevens voor zij werden uitgegeven.

Een van de samenstellers zei, in een videoopname over het aquarelleren van de planten (hij roeide in deze opname over een plas naar een bijzondere soort en bracht een van de planten vervolgens naar de heer Westra, die deze aquarelleerde voor het boek over de Nederlandse flora) : " Het belangrijkste is toch, dat je in de omgeving bent van de vindplaats van deze plant". M.a.w. dat je er op uit trekt, de natuur in!

Uiteraard laten wij alle gevonden exemplaren waar deze zich bevinden. Eventueel maken we er een foto van, want anders zouden soorten van de "Rode Lijst" voorgoed kunnen verdwijnen.

-verslag.jb.-